

Theologiae Spiritualis Scholasticæ Et Moralis Tomvs ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Joannis Duns Scoti D. Augustino Conformem

In quo tractatur de Providentia Divina, Prædestinatione & Reprobatione.

Item de Fide Divina, ejus veritate, obscuritate & credibilitate

Bosco, Jean a

Antverpiae, 1686

Concl. VIII. Providentia Dei est æqualis circa omnia ex parte actûs,
inæqualis ex parte effectuum. Comprehendit ordinem intentionis &
executionis, si detur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73708](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73708)

bona eis opposita recto ordine non contingunt; namque iustis eventibus mala, & peccatoribus bona, quæ providentia non est recta; ergo circa hæc mala Deus solum permittit se habet. Respondet Felix supra neg. Antecedens: nam omnia disposita sunt à providentia Dei, quæ mala tribuit iustis ad exercitium virtutis, vel ad purgationem peccatorum, vel ad majus meritum, & peccatoribus bona temporalia dat in præmium alicujus operis boni (si salvandi non sunt) aliquando sola ratione generali, ut res procedant juxta concursus causarum; & quia plures solliciti sunt peccatores de temporalibus, idcirco illa consequuntur. Hæc ille.

igitur providentia Dei omnia recto ordine disposita, ut scilicet qui non expectant mercedem in futurum pro bonis operibus hic & nunc exercitiis recipiant mercedem temporalium: iusti autem per mala, quæ patienter hinc tolerant, salutem consequantur æternam, juxta illud Apostoli. Rom. 8. v. 18. Existimo enim, quod non sunt condigna passionibus hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Neque propterea in prima creatione liberi arbitrii Deus habere debuit intentionem positivam circa hæc mala; nam (inquit Felix sup.) ratio providentiæ Dei non est sumenda ex fine generali, quem Deus habuit in prima productione liberi arbitrii, sed etiam ex finibus particularibus, quos Deus intendere potest; aliis in eo non esset specialis providentia. Non est autem dubitandum, quin in Deo sit specialis providentia.

Sed nunquid æqualis de omnibus? Et nonne Deus comprehendit ordinem intentionis, & executionis, si detur.

CONCLUSIO VIII.

Providentia Dei est æqualis circa omnia ex parte actus, inæqualis ex parte effectuum. Comprehendit ordinem intentionis & executionis, si detur.

Conclusione 3. diximus, Deum habere omnium rerum creaturarum providentiam immediatam, non quod singula prædefiniant; sed quod ad singula concursu simultaneo concurrat cum causa creata; quidquid velit Felix sup. n. 5. dicens: Si Deus non prædefiniret omnia, non diceretur universalis provisor, v.g. si Petrus determinat & disponit aliquid, & ego illum adjuvem, & approbem determinationem illius, nemo dicit, providentiam, quæ est in illo effectu, esse meam, sed Petri: ergo si Deus non prædefinit, sed adjuvat concurrente cum voluntate creata ad consensum, quem antea præviderat, voluntas creata diceretur gubernatrix, & non Deus. Sic ille.

Sed fallitur: nam Deus ita adjuvat concurrente cum voluntate creata ad consensum, ut

ipse, etiam seclusa prædefinitione, sit causa prima & principalis ipsius consensu, sine qua utique voluntas creata nihil potest agere; idcirco potius Deus debet dici gubernator, quam voluntas creata, quæ, sicut dixi, in omni sua actione essentialiter dependet à Deo, ita ut Deus nequeat providere ejus consensum, ut alibi diximus, nisi simul provideat suum decretum concurrenti. Interim bene notandum, quod ait Damasc. sup. *Quæ in potestate nostra sita sunt, non providentiæ (divinæ) sed libero nostro arbitrio assignari debent.* Utcumque sit de hac prædefinitione, saltem quoad immediatam providentiam omnium est æqualitas; quia immediate providere non suscipit magis & minus, sed in indivisibili consistit. Ut etiam actus divinus providentiæ, utpote ipsa essentia divina. Porro bonum provisorum multiplex est, & aliud alio majus, ergo ex parte actus, & immediationis, non ex parte effectus providentia respectu omnium æqualis est.

Atque de hac æqualitate intelligo, quod ait Scriptura Sap. 6. v. 8. *Æqualiter* (scilicet ex parte actus) *est illi cura de omnibus.* Nam et si (ut notat Smil. sup. n. 39.) Sapiens loco citato non loquatur de cura seu providentiæ universalis, sed de ea, quæ versatur circa retributionem actuum humanorum, de qua retributione præmittit Indicium durissimum his, qui præsumunt, scilicet. *Exiguum enim conceditur misericordia; potentes autem potenter tormenta patientur.* Non enim subtrahet personam cujusquam Deus, nec verebitur magnitudinem cujusquam, quoniam pusillum & magnum ipse fecit: & tunc subdit: *Et æqualiter &c.* tamen extendi debet sententia ad omnia simpliciter, ut colligitur ex ratione, quam adhibet Sapiens, dicens: *Quoniam pusillum & magnum ipse fecit* & inde inferens, quod sit illi æqualiter cura de utroque. Eadem igitur ratione, si Deus omnia fecit (pro ut fecit) de omnibus simpliciter est ei cura æqualis. Sic Theod. Secutus doct. Angelicum 1. p. q. 20. a. 3. ad primum, ubi sic ait: *Dicitur Deo æqualiter esse cura de omnibus, non quia æqualis bona sua cura omnibus dispenset; sed quia ex æquali sapientia & bonitate omnia administrat.*

In quibus verbis etiam secunda pars Conclusionis aperitè traditur, scilicet providentiam Dei non esse circa omnia æqualem ex parte effectuum; quippe non æqualia bona omnibus dispensat. Atque de hac inæqualitate locutus est Apostolus 1. Cor. 9. v. 9. *Nunquid de bobus cura est Deo?* Non utique eadem ex parte effectus, quæ de hominibus, uti superius adhuc dixi. Nam creaturæ rationali providit Deus æternam beatitudinem, secus irrationali, ut clarum est. Sed neque omni creaturæ rationali Deus providit æqualia bona, sed uni meliora quam alteri; & idcirco unam plus diligit quam alteram, non quidem ex parte actus, sed ex parte effectus.

Id graphicè expressit D. Thom. sup. in corp. duplici ratione potest aliquid magis vel minus amari. Uno modo ex parte ipsius actus voluntatis, qui est magis vel minus intensus. Et sic Deus non magis quadam aliis amat, quia omnia æquat

D. Damasc. *Quæ in potestate nostra sita sunt, non providentiæ (divinæ) sed libero nostro arbitrio assignari debent.* Utcumque sit de hac prædefinitione, saltem quoad immediatam providentiam omnium est æqualitas; quia immediate providere non suscipit magis & minus, sed in indivisibili consistit.

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

gallian

amat uno & simplici actu voluntatis, & semper eodem modo se habente. Alio modo ex parte ipsius boni, quod aliquis vult amare. Et sic dicimus aliquem magis alio amare, cui volumus majus bonum, quamvis non magis intensa voluntate. Et hoc modo necesse est dicere, quod Deus quadam alio magis amat. Cum enim amor Dei sit causa bonitatis rerum, non esset aliquid alio melius, si Deus non vellet uni majus bonum, quam alteri. Ex quo sequitur,

Deus magis diligit ex parte effectus meliora.

Smiling,

219. declaratur ex D. Aug.

Tantum subscribo unum locum D. Aug. ex Tract. 110. in Joan. sequentis tenoris: Deus nihil odit eorum, quae fecit; naturarum enim, non vitiorum conditor, mala quae odit ipse non fecit, & de malis iisdem vel sanando ea per misericordiam, vel ordinando per iudicium, bona sunt ipsa quae fecit. Cum igitur eorum, quae fecit, nihil odierit, quis digne possit eloqui, quantum diligit membra Unigeniti sui, & quanto amplius ipsum unigenitum, in quo condita sunt omnia visibilia & invisibilia, quae in suis generibus ordinatissime diligit. Smil. sup. num. 39. in fine sic legit: Omnia diligit Deus quae fecit, & inter ea magis diligit creaturas rationales, & illis eas amplius, quae sunt membra Unigeniti sui, & multo magis ipsum Unigenitum suum. Sed non sunt verba genuina D. Augusti. saltem juxta impressionem Parisiensem & Antuerpiensem. Interim sensus verborum idem est, & verissimus, satis declarans, etiam juxta D. Aug. Deum non providisse omnibus rationalibus creaturis aequaliter ex parte effectus, id est, non providisse aequalia bona. Et sic manet sufficienter explicata secunda pars Conclusionis.

Non omnes rationales creaturas diligit Deus aequaliter ex parte effectus.

220. Quid hic sit intentio & executio.

Pro intellectu porro tertiae seu ultimae partis, Nota, quod intentio haec non sit aliud, quam actus divinae voluntatis, quo Deus ab aeterno voluit, rem fieri; executio autem, quo rem voluit hoc vel illo modo fieri. Itaque sub intentione hoc loco comprehenditur etiam electio; ob quod, loquendo de ordine intentionis sic sumptae, Auctores eundem etiam subinde appellant ordinem consultationis, resolutionis & electionis. Uti etiam ordinem executionis alio nomine vocant ordinem generationis, imitari communem modum loquendi, quo dicimus, id, quod est ultimum in resolutione, primum esse in generatione; & quod primum in generatione, esse ultimum in resolutione. Quod licet proprie intelligatur de generatione seu executione externa, quae est ipsa effectio rei, suo tamen modo etiam de interna potest intelligi. Quæritur ergo impræsentiarum: an præter intentionem efficacem finis, Deus ab aeterno habuerit alium actum voluntatis ratione distinctum hoc vel illo modo finem exequendi; & utrum hunc actum, si detur, complectatur providentia.

Dico: si detur, quia sunt, qui existimant, inutiliter multiplicari illos actus voluntatis, cum huius multiplicationis non meminerint veteres Scholastici, neque necessaria sit ad explanationem SS. Patrum. Addunt, illam multiplicationem imperfectionem importare, quia Deus post intentionem finis & consilium electionis, nemque mediorum non possit statim exequi opus; sed debeat resumere eandem intentionem, idem consilium, eandemque electionem, etiam neque homines id semper faciant; sed tunc solum, quando aliquid obstat executioni mori faciendae; jam autem executioni Dei nihil ob stare potest. Et confirmatur, quia Deus non alio modo exequitur res in tempore, quam volendo eas efficaciter esse, nam, ut antea diximus, hæc volitio est ejus omnipotentia, quae immediate agit ad extrahendo præter intentionem, quae est talis voluntas efficax, frustra ponitur alia voluntas, quae dicatur executio. Hæc illi.

At verò Smil. sup. n. 60. docet, executionem internam, de qua sola hic loquimur, non esse frustraneam, sed multum utilem, imò necessariam ad explicandos SS. Patres, qui consenserunt Scripturis jam dicunt, nos gratis prædestinatos ad gloriam, jam ex prævisis meritis: hæc autem conciliari non possunt (inquit) nisi dicendo, electionem ad gloriam, quam vocant gratia, esse secundum ordinem intentionis, electionem verò, quam vocant iustitiam, esse secundum ordinem executionis. Sic ille. Quod an verum sit, infra videbimus, ubi de causa prædestinationis. Sufficiat in præsentia annotare, hanc rem non esse omnino certam, ut videtur Smil. supponere.

Quantum ad veteres Scriptores, Smil. n. 61. ita probat, D. Tho. duplicem istum actum voluntatis. Et n. 62. conatur ostendere, Doctores, qui eum hic rejiciunt, alibi, quod ad rem attinet, eundem admittere. nam docent, dari in Deo voluntatem antecedentem, quæ absolute intendat omnium salutem; & quævis hæc proxime non sit efficax, est tamen remotæ, quatenus est efficax respectu voluntatis efficacis sequentis, si conditio poneretur. Admittunt ergo (ait Theod.) ipsam quædam actum voluntatis, etiam efficacem & absolutum, qui nec proximum, nec remotum terminum mandet executioni; quia ex illa voluntate antecedente nec sequitur voluntas efficiens salutis omnium, nec ipsa salus omnium; adeo, admittunt aliquam voluntatem absolutam & efficacem, quæ non pertineat ad ordinem executionis, & dicere debent, voluntatem antecedentem pertinere ad ordinem intentionis, consequentem verò ad ordinem executionis. Ita Theod. Sed facile responderent adversarii, voluntatem antecedentem sicut remotæ efficacem est, ita etiam remotæ pertinere ad ordinem executionis, scilicet si conditio poneretur. Quod de ipse docet sup. n. 99.

Aliud exemplum adducit Smil. sup. n. 63. dicens: Omnes admittunt, Deum, quando decrevit alicui subministrare media occasioneque peccandi, & concurrere ad actum peccati, non intendere,

tendere, ut fiat peccatum; & tamen eum decernit alieni subministrare media, occasionesque bene agendi & concurrere ad actum bonum, intendere ut fiat bonum; ejus discriminis non alia ratio esse potest, quam quod voluntas exequendi media ad actum malum, exequendique ipsum actum malum non supponat aliquam intentionem actus mali, ex qua procedat; voluntas vero exequendi media ad actum bonum, exequendique ipsum actum bonum supponat intentionem actus boni: Omnes ergo debent in divina voluntate admittere ordinem executionis, distinctum ab ordine intentionis. Sic ille.

227. Audio Adversarios respondentes: Sicut in Deo est voluntas exequendi media ad actum malum, exequendique ipsum actum malum, id est materiale physicum actus mali; sic etiam circa eadem est intentio. Porro discrimen inter actum bonum & malum est, quod Deus non intendat formale actus mali sive malitiam; sed formale actus boni sive bonitatem: Omnes ergo debent in divina voluntate admittere ordinem executionis, distinctum ab ordine intentionis, negatur Consequentia: quia sicut in divina voluntate non est intentio formalis malitiae, ita nec executio; sed sola voluntas creata est executiva malitiae formalis. Ergo probatio desumpta ex auctoritate ipsorum Adversariorum non videtur convincere.

228. Exploremus, si probatio ex ratione sit efficacior. Duplicem proponit Smif. sup. n. 63. primam à posteriori, seu ab experimento: quia (inquit) potest quis subinde operari ex voluntate exequendi absque intentione voluntatis. patet, quia potest voluntas nostra habere aliquem motum primò primò, & per illum applicare potentiam executivam ad operandum; tunc autem non agit voluntas ex propria intentione finis; sed imitatur modum operandi appetitus sensitivi: ergo illae duae voluntates sunt distinctae. Responsio Adversariorum posset esse: sunt distinctae in nobis, transeat, in Deo; negatur Consequentia: nam in Deo non est motus voluntatis primò primò; sed omnis actus voluntatis in Deo est deliberatissimus: ergo sicut in nobis non datur actus deliberatus voluntatis, applicans potentiam executivam ad operandum absque propria intentione finis, ita nec in Deo.

229. Alia ratio Smif. est à priori: quia (inquit) voluntatem intentionis dicimus versari circa esse rei volitae; voluntatem vero executionis circa rei volitae productionem ab ipso volente faciendam: constat autem hanc esse objecta distincta: ergo per illa rectè distinguimus duplicem illam voluntatem in Deo. Sequela patet; quia distinctio rationis inter actus divinæ voluntatis sumitur ex distinctione objectorum. Antecedens probatur: nam res potest efficaciter esse volita ab eo, à quo non est producenda; v.g. qui consilium dat alteri de re facienda, potest efficaciter velle, quod res sit & fiat ab altero; & tamen nullo modo velle concurrere ad rei,

Tom. 11.

quam consultat executionem, productionemque. Item: cum nos ipsi de aliquo fine particulari, vel de his, quæ sunt ad finem consultamus intra nos, & concludimus esse volendum finem, vel ea, quæ sunt ad finem, volumusque efficaciter finem & media; adhuc deliberare ulterius possumus, an per nos velimus finem & media exequi, an alium ad hoc faciendum adhibere. Sunt ergo hæc duo, nempe quod res fiat & quod tali modo fiat v.g. ab ipso agente solo, vel cum alio &c. valde distincta.

228. Si dixeris: Deus non potest velle efficaciter, ut aliquid sit nisi volendo illud ab ipso Deo esse, cum non possit illud esse, nisi tanquam ens creatum, adeoque essentialiter pendens ab ente increato. Respondet Theod. suprà n. 64. nihilominus posse illud velle variis modis ab ipso esse; nimirum vel ab ipso solo, vel etiam mediantibus aliis causis, & vel his vel illis causis mediantibus, ex quibus modis nisi aliquis eligatur, non mandabitur res executioni ex vi solius absoluti decreti, quo Deus vult rem fieri à seipso. Modum ergo faciendi definire, est decretum executivum, ab illo absoluto decreto distinctum secundum rationem. Sic ille.

229. Et verò in sententia concursus mediati sic est necessariò dicendum, scilicet ut Deus quædam velit immediate agere per seipsum v.g. opera bona, alia autem per solam causam secundam; & nihilominus omnia intendit præter peccata. Executio ergo versatur circa modum quo res debeat fieri; intentio autem circa ipsum fieri dumtaxat. Videant Adversarii quid ad hanc rationem respondeant. Neque enim propterea Deus debet resumere priorem intentionem, ut ipsi volebant; siquidem hoc imperfectionis est, ut ait Smif. sup. n. 65. quemadmodum omnis à parte rei multiplicatio, inchoatio & cessatio actuum in Deo: sed dicimus utrumque ordinem & executionis videlicet & intentionis, æque æternum esse à parte rei indistinctum, solamque rationis indistinctionem ex ordine objectorum sibi vindicare. Sic ille.

230. Faretur etiam, Deum quidem exequi res in tempore volendo eas efficaciter ab æterno; non tamen quomodocumque volendo eas efficaciter, sed volendo eas hoc vel illo modo efficere. Atque ab hac volitione applicatur divina voluntas ad effectum externum seu ad extra; & consequenter ipsa est proximum principium & omnipotentia; juxta alibi dicta. Ex his liquidd constat, quare in Conclus. addiderim illam particulam: Si detur. Quippe si non datur, ut Aliqui probabiliter docent, non potest esse quæstio, utrum providentia Dei utrumque ordinem comprehendat. Sin autem detur ordo intentionis & executionis; ut probabile est dari; tunc dico cum Smif. sup. n. 66. providentiam divinam utrumque ordinem comprehendere. Nam (inquit ille) Doctores, loquentes de providentia circa electos aliquando loquuntur de ea secundum ordinem intentionis, aliquando secundum ordinem executionis. Censent ergo providentiâ utrumque ordinem completi

Confirmatur.

228. Evasio.

Præcluditur.

229. Executio versatur circa modum quo res debeat fieri.

Utque ille actus est æternus.

230.

Ab executione interna applicatur voluntas divina ad effectum ad extra.

Probatursultima par Conclusio.

complecti, esseque actum voluntatis partim illum, quo Deus vult finem absolutè, partim illum, quo vult modum perveniendi ad finem.

231. Deinde (prosequitur Theod.) sumo idem ex doctrina D. Tho. 1. p. q. 22. a. 1. ad 2. & a. 3. in corp. & q. 23. a. 2. in corp. ubi docet, gubernationem esse executionem providentiæ, quod intelligit de executione externa & temporali: at per gubernationem Deus non solum exequitur finem absolutè, sed etiam media ad illum, seu modum perveniendi ad illum: utrumque ergo per providentiam volitum esse censet; adeoque primum voluntate intentionis, secundum voluntate executionis. Hæcenus Smiling.

232. Sed enim dicet aliquis: cur ad secundum non sufficit voluntas electionis, ut distinguitur contra voluntatem intentionis? Nonne ipsa versatur circa media perveniendi ad finem? Ad quid ergo executio interna, ab illa electione distincta? Vel in quo distinguitur talis electio ab executione interna? Quære responsum. Ego dico, ut reverà hæ voluntates forent distinctæ, quidni talis executio, veluti talis electio, pertineat ad providentiam? Non video disparitatem. Porro electionem pertinere, dictum & probatum est. Concluf. 4.

His de divina providentia in communi sic disputatis, nihil superesse videtur explicandum, præter quasdam ejusdem providentiæ divisiones, pro quibus instituitur

CONCLUSIO IX

Providentia divina simpliciter est supernaturalis; inadæquatè spectata dividitur in supernaturalem & naturalem, universalem & particularem.

233. Prima pars est evidens: nam, sicut patet ex antedictis, providentia divina est actus divinæ voluntatis vel intellectus; igitur perfectio divina: omnis autem perfectio divina est tota supernaturalis in substantia. Nec est sicut in nobis, ita in Deo distinguere actum in naturalem & supernaturalem; cum omnis actus divinus sit ipse Deus, qui simpliciter est supernaturalis. Dico notanter: sicut in nobis; nempe in plures actus realiter distinctos; alioqui ex terminorum seu objectorum diversitate sumi potest divisio in plures actus, ratione diversos. Hæc igitur viâ divinam providentiam dividimus in naturalem & supernaturalem; quia videlicet res, circa quas divina providentia versatur, quædam sunt naturales & quædam supernaturales; & sic providentiam, quatenus terminatam ad has, vocamus supernaturalem, quatenus verò terminatam ad illas naturalem.

234. Providentiam, inquam, inadæquatè spectatam; nam adæquatè spectata, cum omnia referat in finem supernaturalem, scilicet ipsum Deum

simpliciter est supernaturalis, etiam ex parte termini seu objecti; quia media (quæ talia sunt) ratione à fine, & ad ordinem finis reducuntur, adeo ut, si finis sit supernaturalis ordinis, etiam media (ut sunt ad tale finem) ejusdem ordinis censentur; unde qualis est finis per providentiã intentus, talis est providentia. Confirmatur exemplo humanæ providentiæ, quæ licet aliquando pro mediis assumat res ordinis naturalis, si illæ secundum se, seu in substantia considerentur; tamen, cum eas adhibet ob finem supernaturalem, dicitur providentia supernaturalis; v. g. homo ex imperio spei vel charitatis infusæ exerceat opera moralium virtutum propter vitam æternam promerendam, vel propter Dei gloriam, talis providentia est supernaturalis. Cum ergo constet ex alibi dictis, divinæ voluntatis objectum motivum, saltem primarium non posse esse aliud, præter ipsam essentialem Dei bonitatem, omni-que alia à Deo sint volita per ipsam & propter ipsam, tanquam media propter finem; patet manifestè, providentiam divinam adæquatè spectatam esse simpliciter supernaturalem, non solum secundum rem; sed etiam secundum modum nostrum concipiendi.

Et consequenter dicendum est, divinam providentiam secundum rationem adæquatam esse se unam, quæ vult Deus omnia finibilia propter seipsum, ut finem immediatum & adæquatam suâ volitione intentum; ipsa autem finibilia non velle ut fines, sed ut media tantum; licet illa velit cum certo ordine inter se, prout unum potest esse causa alterius; & ita largè dici possit, velle unum, ut finem alterius, quia vult unum esse propter alterum; non tamen propriè, quasi velit unum, quia vult alterum, prout diximus sect. 2. disp. 2. Concluf. 7. vide ibi latius.

Potè cum variis divinæ providentiæ partes distinguimus, consideramus illam, non secundum rationem adæquatam, nec prout per illam Deus aliquid vult propriè propter finem, sed consideramus eam inadæquatè, quatenus versatur præcisè circa ipsa finibilia; & propter eam Deus aliquid vult largè propter finem, volendo illud esse propter alterum: & quæ talium finium alius est naturalis, alius supernaturalis, providentiam divinam sic spectatam, aliam naturalem, aliam supernaturalem appellamus. Ita hanc rem explicat, & bene, Smiling. sup. n. 97. Ubi etiam notat, quòd eodem modo distingui possit humana providentia, respiciens finem supernaturalem, & propter illum assumens media quædam ordinis naturalis, quorum unum vult esse propter alterum ordinis naturalis, & omnia tandem propter finem supernaturalem; distingui, inquam, possit in divinam naturalem & supernaturalem, tanquam in duas rationes inadæquatas, nempe illam, quæ respicit ordinem mediorum naturalium, quæ alium præcisè, & hæc dicatur naturalis; & illam quæ respicit finem supernaturalem, & hæc dicatur supernaturalis: quod non est aliud dicere, quam